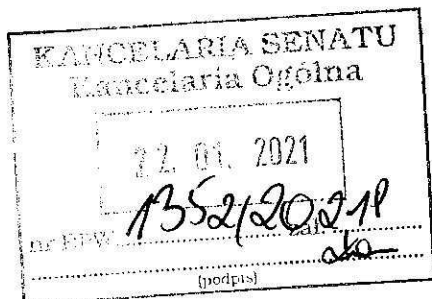

MINISTERSTWO
Rodziny i Polityki Społecznej

Anna Schmidt
Sekretarz Stanu

DSZ-III.058.14.2020.KW

03980200423612
RPW/1352/2021 P
2021-01-22

/zgodnie ze znacznikiem czasu/

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie, złożone przez Senatora RP – Pana Stanisława Gawłowskiego, dotyczące rozpatrywania wniosków o świadczenie wychowawcze (świadczenie z Programu Rodzina 500+) przez Wojewodów, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Realizacją zadań związanych z unijną koordynacją świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego zajmowali się do końca 2017 roku Marszałkowie Województw. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., spośród 57,4 tys. wniosków o świadczenie wychowawcze oczekujących na rozpatrzenie - 40,4 tys., tj. 70%, pozostawało nierozpatrzonych.

Mając powyższe na uwadze, Ministerstwo dokonało analizy sposobu realizacji spraw. W jej wyniku stworzono w 2017 roku nowy system finansowania zadania, uwzględniający złożoność jego realizacji, liczbę czynności, które należy wykonać w celu ustalenia koordynacji, potrzebę znajomości języków obcych wśród urzędników oraz skomplikowanie przepisów unijnych oraz koszty korespondencji papierowej i czas jej trwania (w szczególności korespondencji zagranicznej). Działania te, również nie spowodowały istotnego przyspieszenia rozpatrywania spraw z zakresu świadczenia wychowawczego i świadczeń rodzinnych. Z uwagi

1

na powyższe, podjęto decyzję o przejęciu z dniem 1 stycznia 2018 roku, na mocy ustawy z dnia 7 lipca 2017 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin, zadania unijnej koordynacji świadczeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego przez Urzędy Wojewódzkie. Tym samym nałożono na służby Wojewodów zadanie, którego prawidłowa realizacja jest szczególnie istotna z punktu widzenia wnioskodawców, oczekujących na przyznanie świadczeń. Przekazanie Wojewodom rozpatrywania spraw, dotyczących unijnej koordynacji świadczeń było tym bardziej uzasadnione, że jest to zadanie z zakresu administracji rządowej, które zostało uprzednio jedynie odpłatnie zlecone samorządom województw.

W zakresie liczby wpływających wniosków o świadczenie wychowawcze (500+) należy odnotować, iż Wojewodowie, w dniu 1 stycznia 2018 roku przejęli 116 tys. spraw nierozpatrzonych przez Marszałków, dodatkowo od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku wpłynęło do Wojewodów 121 tys. wniosków, od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku - 216 tys. wniosków, a od 1 stycznia 2020 roku do 30 listopada 2020 roku - blisko 65 tys. nowych wniosków o świadczenie 500+, mimo trwającego, dwuletniego okresu zasiłkowego. Rozszerzenie w roku 2019 Programu Rodzina 500+ na pierwsze dziecko, bez kryterium dochodowego, spowodowało zrozumiały i znaczący wzrost wpływu nowych wniosków, wykazanych przy porównaniu ogólnej liczby spraw, otrzymanych do rozpatrzenia przez Wojewodów w latach 2018 oraz 2019. W efekcie, w roku 2019 liczba wniosków złożonych w ramach koordynacji była prawie dwukrotnie większa.

Niemniej jednak, porównując realizację zadania przez Wojewodów w relacji do Marszałków na podstawie liczby wydanych rozstrzygnięć, wyraźnie widać dużo większą efektywność w rozpatrywaniu spraw u Wojewodów. Analiza danych, dotyczących wyłącznie świadczenia wychowawczego z Urzędów Wojewódzkich w okresie od stycznia do listopada 2020 roku (pełne dane za rok 2020 dostępne będą w drugiej połowie stycznia br.), w porównaniu do analogicznego okresu 2017 roku, ostatniego w którym zadanie znajdowało się w kompetencjach Urzędów Marszałkowskich, wykazała ponad 100% wzrost liczby rozstrzygnięć wydanych Wojewodów w relacji do wyników Marszałków. W okresie od stycznia do listopada 2020 roku wydano ponad 170 tys. rozstrzygnięć,

natomiast w analogicznym okresie 2017 roku - jedynie 77 tys. Przy czym, należy zwrócić uwagę, że porównanie wydajności, dotyczy okresu, w którym realizacja zadania narażona była na problemy związane ze skutkami epidemii COVID-19, która istotnie wpłynęła także na współpracę Urzędów Wojewódzkich z partnerami zagranicznymi, gdzie w niektórych przypadkach kontakt mógł być znacznie utrudniony. Wydaje się zatem, że przekazanie zadania na poziom Wojewody korzystnie wpłynęło na jego realizację i mimo trudności, złożone wnioski są sprawnie rozpatrywane.

Niemniej jednak, wciąż obserwowane opóźnienia w wydawaniu rozstrzygnięć spowodowały konieczność przeprowadzenia dalszych badań i analiz, w celu ustalenia powodów powstawania opóźnień i zaległości w obsłudze spraw. Prace wykazały, iż w przypadku zaległości dłuższych, zwłoka w zakończeniu postępowań jest najczęściej skutkiem braku informacji z instytucji zagranicznej, w sprawie statusu osoby przebywającej poza krajem, bądź ewentualnego uprawnienia do świadczeń zagranicznych, należnych z tytułu pierwszeństwa. Często, pomimo posiadanych uprawnień, wnioskodawcy nie ubiegają się o świadczenia zagraniczne. Brak stosownych dokumentów w praktyce powoduje konieczność każdorazowego wystąpienia do instytucji zagranicznej, co prowadzi do wydłużenia postępowania. Wydłużony czas oczekiwania na odpowiedź instytucji lub dostarczenie dokumentów przez wnioskodawcę, nie oznacza jednak, że świadczenia przepadają, gdyż zostaną wypłacone z wyrównaniem od momentu złożenia wniosku. Należy jednak zwrócić uwagę, że w sytuacji, kiedy urząd posiada wszelkie informacje niezbędne do zakończenia postępowania i wydania rozstrzygnięcia, sprawa może zostać zakończona niezwłocznie. W innym przypadku niezbędne jest podjęcie kontaktu i uzyskanie informacji z instytucji zagranicznej, bądź uzupełnienie wniosku przez wnioskodawcę – na wezwanie urzędu.

Współpraca wnioskodawcy z urzędem oraz dostarczenie wszystkich dokumentów i danych, dotyczących sytuacji rodziny oraz ewentualnego uprawnienia do świadczeń z zagranicy ma istotny wpływ na przyspieszenie postępowania.

Pragnę zapewnić, że Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w swoich działaniach zwraca szczególną uwagę na konieczność skutecznego i rzetelnego informowania obywateli o stanie załatwiania ich spraw, jednocześnie wskazując na konieczność informowania

wnioskodawców o możliwości ubiegania się o tymczasowe przyznanie świadczeń przez Wojewodę, na wniosek strony, zwłaszcza w sytuacjach, gdy opóźnienie wynika z konieczności oczekiwania na stanowisko instytucji zagranicznych. W takich przypadkach, interesy wnioskodawców są zabezpieczone, a świadczenia dla dzieci wypłaca instytucja polska, do czasu uzyskania wiążących informacji od właściwej instytucji zagranicznej.

Ponadto uprzejmie informuję, że w ramach resortu podjęto szereg działań, mających na celu usprawnienie realizacji zadania, takich jak szkolenia merytoryczne, czy przyznanie dodatkowych środków finansowych. Na obecnym etapie niezbędne jest natomiast przyjęcie zaproponowanych, także przez samych Wojewodów, zmian legislacyjnych w ramach projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny, będących na ostatnim etapie prac Rządu.

Do najbardziej istotnych należą między innymi: wyłącznie elektroniczna komunikacja w postępowaniach administracyjnych pomiędzy organem właściwym przyjmującym wnioski a Wojewodą oraz między Wojewodą a Ministrem Rodziny, pełniącym rolę organu II instancji w tym zakresie, zapewnienie spójności przepisów ustaw o świadczeniach rodzinnych i o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, doprecyzowanie kwestii zastosowania przepisów o koordynacji dla członków rodziny dziecka (nie tylko wnioskodawcy), przebywających za granicą, przekazywanie wniosku z gminy z niezbędnymi dokumentami, poprzez wprowadzenie danych z wniosku papierowego do systemu elektronicznego, rezygnacja z wydawania decyzji administracyjnej przy waloryzacji świadczeń pielęgnacyjnych, nienaliczanie odsetek od nienależnie pobranych tymczasowo świadczeń, wprowadzenie możliwości zmiany z urzędu decyzji odmawiających przyznania dodatku dyferencyjnego w przypadku odmowy przyznania świadczeń za granicą lub przyznania ich w niższej wysokości. Wszystkie wyżej wymienione zmiany powinny istotnie wpłynąć na usprawnienie realizacji zadania w Urzędach Wojewódzkich.

Zarówno Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, jak i odpowiadający za realizację zadania Wojewodowie, dokładają wszelkich starań, aby wnioski były rozpatrywane na bieżąco i z należytą starannością, przy prawidłowym zastosowaniu obowiązujących przepisów prawa.

Celem wszystkich zaangażowanych instytucji jest zapewnienie wnioskodawcom możliwości pełnego korzystania z przysługujących im oraz ich rodzinom świadczeń.

Z poważaniem

SEKRETARZ STANU

Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania

Anna Schmidt

Anna Schmidt